

Beslutningsforslag nr. B 135. Fremsat den 29. april 2008 af Line Barfod (EL), Per Clausen (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af social dumping

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. januar 2009 at iværksætte en række initiativer til bekæmpelse af social dumping på det danske arbejdsmarked. Initiativerne skal forsvare den

grundlæggende ret til konflikt og styrke myndighedernes og fagbevægelsens redskaber og muligheder, så de kan sikre, at lovgivningen på arbejdsmarkedet overholdes.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne ønsker under indtryk af de mange sager om underbetaling af udenlandsk arbejdskraft og andre overenskomstbrud, om brud på arbejdsmiljøloven og manglende sikkerhed på danske arbejdspladser, der beskæftiger udenlandsk arbejdskraft, om brug af illegal arbejdskraft og om overtrædelser af østaf-talen samt myndighedernes og fagforeningernes manglende ressourcer til kontrol med, at lovgivningen overholdes, at der iværksættes en række initiativer til bekæmpelse af social dumping. Det drejer sig om følgende initiativer:

- Det skal være en ufravigelig betingelse, at udenlandsk arbejdskraft, herunder også EU-borgere, skal være omfattet af en overenskomst, eller at arbejdsgiveren kan dokumentere, at arbejdet foregår på overenskomstmæssige vilkår. Dette skal også gælde for udstationerede.
- Firmaer, der udstationerer arbejdskraft i Danmark, skal forhåndsregistreres/godkendes i de regionale arbejdsmarkedsråd, så der bliver bedre mulighed for at undgå fupfirmaer. Registreringen skal være tilgængelig for arbejdsmarkedets parter.
- Fagbevægelsens repræsentanter skal have åben adgang til arbejdspladser og mulighed for at kontrollere arbejds- og opholdstilladelser, ansættelsesbeviser og lønsedler.
- Alle firmaer, der deltager i byggeprojekter i Danmark, skal ved lettilgængelige og letlæselige opslag oplyse bygherrers og deltagende firmaers navne og momsnumre, så der er forpligtende åbenhed om, hvem der er involveret.
- Firmaer, der opererer i Danmark, skal have kopier af ansættelseskontrakter og lønsedler på arbejdspladsen.
- Ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen og skattelovgivningen og ved brug af illegal arbejdskraft skal strafferammen sættes i vejret, så bødestørrelser hæves, så der kan dømmes fængselsstraf til arbejdsgivere, og så de kan fratages retten til at drive virksomhed.
- Der skal afsættes de nødvendige ressourcer til politiet, skattemyndighederne og Arbejdstilsynet, så det er muligt at kontrollere, at gældende lovgivning overholdes.

- Udenlandske firmaer skal på lige fod med danske indbetale til Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER), mens de opererer i landet.
- Regeringen forpligtes til at rejse krav over for EU, der kan sikre: 1) at konfliktretten på det danske arbejdsmarked ikke kan begrænses af institutioner i EU, jf. Vaxholmdommen, 2) at danske myndigheder og ikke EU bestemmer, hvilke uddannelseskra- ver der er nødvendige for at sikre miljø og sikkerhed på danske arbejdspladser (anerkendelsesdirektivet), 3) at sikre, at afgørelser i det danske fagretlige system, herunder udenrettlige forlig mellem overenskomst- parterne, ikke kan underkendes af domstole i andre EU-lande (Galmetsagen), 4) at udstationeringsdi- rektivets status defineres entydigt som et mini- mumsdirektiv og ikke et maksimumsdirektiv.
- Regeringen skal arbejde for, at der indføres en mo- del, der ligner den tyske ordning med solidaransvar, hvor hovedentreprenøren hæfter for underentreprenørers manglende udbetaling af løn, feriepenge m.v.

Før østudvidelsen af EU skønnede Finansministeri- et (2003), at der på lang sigt (frem til 2030) ville komme 50.000 personer fra de nye østeuropæiske lande for at arbejde i Danmark. Dansk Institut for Internati- onale Studier skønnede omkring 2.000 pr. år.

Vi ved reelt ikke, hvor mange mennesker fra de øst- europæiske lande der i dag arbejder i Danmark, ej hel- ler fra andre medlemslande. Vi ved dog, at det samle- de tal er langt højere end de officielle skøn.

Alene i Bygge- og Anlægsbranchen skønner FAOS forsigtigt i en rapport fra januar 2008¹⁾, at der p.t. er tale om 6.800 østarbejdere, der er ansat i danske byg- gevirksomheder, 600, der arbejder som vikarer, 13.000, der er udstationeret, og ca. 100, der er selv- stændige – i alt godt 20.000 legale arbejdere. Hertil kommer et større antal illegalt ansatte og udstatione- rede.

Hertil skal lægges personer, der arbejder inden for alle andre brancher, samt et betydeligt antal fra andre EU-lande, f.eks. et stort antal tyskere inden for bygge- branchen.

Det ser Enhedslisten ikke i sig selv som noget pro- blem. Enhedslisten mener principielt, at arbejdere

skal have ret til at rejse frit og søge arbejde i et hvilket som helst land på de gældende betingelser i det pågældende land. Samtidig anerkender vi ethvert lands ret til selv at fastsætte reglerne for arbejdssøgning og udførelse af arbejde – så længe dette ikke strider mod grundlæggende menneske- og lønmodtagerrettigheder. Problemet opstår, når disse mennesker bruges til at underminere overenskomsterne på det danske arbejdsmarked og en stor del af dem tvinges til at acceptere elendige løn- og arbejdsmiljøforhold. Problemet opstår, når den lovgivning, der skulle forhindre social dumping – især østaf-talen og udstationeringsloven – ikke overholdes og ikke håndhæves:

- Fagbevægelsen har ført og vundet en lang række fagretlige sager om underbetaling, men ikke desto mindre ser vi igen og igen, hvordan reglerne underløbes. Udenlandske arbejdere tvinges til at betale betydelige beløb i husleje for at blive stuvet sammen på små værelser, og der betales overpriser for transport til og fra hjemlandet, eller de tvinges til underhånden at betale dele af lønnen tilbage til arbejdsgiverne. Senest så vi, hvordan rumænske avisbude betalte tusinder af kroner til mellemhandlere for at komme til Danmark, hvor et anerkendt dansk distributionsfirma efterfølgende brød lovkravet om, at arbejderne er garanteret minimum 30 timers arbejde pr. uge. Førnævnte undersøgelse fra FAOS viser, at problemet er langt større blandt udstationerede og vikarer end blandt personer, der er ansat direkte i danske virksomheder.
- På arbejdsmiljøområdet har vi i dag ikke statistikker, der viser, om der er en overhyppighed af arbejdsulykker blandt udenlandske arbejdere i Danmark, men 3F, der har undersøgt dødsulykker, har afsløret en voldsom overhyppighed. En opgørelse fra Landspatientregisteret¹⁾ viser en stigning i arbejds-skader blandt polske arbejdere fra 20 i 2005 til 128 i 2006. FAOS 2008 konkluderer, at det »kan estimeres, at udenlandske arbejdere generelt er stærkt overrepræsenterede blandt dem, der kommer til skade«. Repræsentanter for Arbejdstilsynet giver i FAOS-rapporten udtryk for, at kontrollen med arbejds-sikkerheden for de østeuropæiske arbejdere langtfra er god nok, og »hvis man forventer, at vi holder øje med dem (...) så de kommer op på dansk niveau (...) det har vi ikke ressourcer til«.
- Heller ikke politiet og skattevæsenet har haft ressourcer til den fornødne kontrol. Da det blev afsløret, at selv enkelte ministerier havde ansat illegal ar-

bejdskraft, kunne det konstateres, at det var anmeldt til politiet måneder forinden. Stikprøvekontroller fra Skat i Østjylland afslører, at vikarbureauer snyder samfundet for millioner af kroner.

- Endelig må vi konstatere, at straffene over for arbejdsgivere, der bevidst omgår lovgivningen, øjensynlig er alt for ringe til at have en afskrækkende effekt.

Østaf-talen, udstationeringsloven m.m. er altså ikke blevet fulgt op med ressourcer, der kan sikre, at reglerne overholdes. Så meget desto værre er det, at der stadig stilles hindringer i vejen for fagforeningernes kamp mod løntrykkere, social dumping, illegal arbejdskraft, mellemmand, der beriger sig, og i visse tilfælde reel menneskehandel. Adskillige fagforeningsfolk er således dømt for »ulovlig indtrængning« på arbejdspladser.

Hertil skal lægges den række af tiltag, der rent faktisk har svækket fagbevægelsens muligheder for at fastholde overenskomstmæssige løn- og arbejdsforhold:

- EU's afvisning af konsekvent at lægge værtslandsprincippet til grund for servicedirektivet.
- Vaxholmdommen, der reelt underlægger konfliktretten EU's regler om varers og tjenesteydelsers frie bevægelighed og ændrer udstationeringsdirektivet til at være et maksimumdirektiv.
- Galmetdommen, hvor en polsk ret underkender protokollatet fra et mæglingssmøde i det danske fagret-lige system og dømmer polske arbejdere til at tilbagebetale firmaet den efterbetaling, de var tilkendt i Danmark.
- Anerkendelsesdirektivet, hvor regeringen nu fastslår, at Danmark ikke kan stille krav om bestemte uddannelsesstandarder, der skal sikre sikkerhed og arbejdsmiljø på danske arbejdspladser – i modstrid med den ansvarlige ministers løfter, da direktivet blev implementeret i 2006.

Dette beslutningsforslag fra Enhedslisten har til hensigt:

- at bekæmpe social dumping på det danske arbejdsmarked gennem en styrkelse af myndighedernes og fagbevægelsens muligheder for at kontrollere, at eksisterende lovgivning overholdes,
- at give fagbevægelsen de nødvendige redskaber til at overvåge, at lovgivningen overholdes,
- at forsvare den konfliktret, som ikke mindst undergraves af en række afgørelser i EU-systemet.

¹⁾ Østeuropæiske arbejdere i bygge- og anlægsbranchen: rekrutteringsstrategier og konsekvenser for løn-, ansættelses- og aftaleforhold/Jens Arnholtz Hansen og Søren Kaj Andersen. Januar 2008.

²⁾ Udenlandske arbejderes ulykker: flere udlændinge behandles for arbejdsulykker/Statens Institut for Folkesundhed, uge 46 2007.

Skriftlig fremsættelse

Line Barfod (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af social dumping.

(Beslutningsforslag nr. B 135).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.